

Regeringskansliet, Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: li.jl@regeringskansliet.se

Remiss av Förhandsbedömning av finansieringsinstrument inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (SJV Utvärderingsrapport 2025:9)

Er beteckning: LI2024/02074

Sammanfattning

Länsstyrelsen Stockholm anser att finansiella instrument borde utvärderas ytterligare och införas där det är lämpligt, och då koncentreras till målgruppen stöd för unga och nystartade lantbrukare.

Länsstyrelsen delar inte utredningens slutsatser att finansiella instrument inte bör införas om inte grundläggande förutsättningar för jordbruksföretagen först förbättras. Vi anser att någon form av finansieringsinstrument bör införas så snart det finns regelverk på plats. Vilken typ av finansieringsinstrument som är lämpligast bör utredas vidare och då med särskilt fokus på unga lantbrukare och nystartade lantbruksföretag. Utredningen bör också beakta att villkoren för finansieringsinstrumenten inte blir så detaljerade att de hämmar lantbrukens utveckling.

Fokus ska vara på unga och nystartare eftersom svenskt lantbruk har en utmanande åldersstruktur - snittåldern för en ägande/brukande lantbrukare är 60 år - och behovet av ägarskifte är stort. Samtidigt som det krävs investeringar för att säkerställa en robust livsmedelsförsörjning.

Utredningen har också lämnat förslag till form och genomförande för implementering i det fall det beslutas att finansieringsinstrument ska införas i nuvarande program. Länsstyrelsen delar inte

utredningens förslag utan anser att en implementering bör ske så snart som möjligt.

2 Marknadsanalys

Länsstyrelsen delar utredningen sammanfattade slutsatser om att det krävs ökad lönsamhet och att den administrativa bördan bör minska. Utredningen visar att det finns tillgång till kapital för de företag som har god återbetalningsförmåga. Men de företag som har en svag eller oförutsägbar förmåga att betala lån missgynnas då villkoren för lån ger höga räntor. Det bör därför införas någon form av finansieringsinstrument. Vilken form av instrument bör utvärderas vidare.

Länsstyrelsen noterar att det under en längre tid har gjorts insatser för att öka lönsamheten inom lantbruket, till exempel regelförenklingar, men utfallet har inte blivit det önskade. Något som är bekymmersamt inte bara ur ett ägarskiftesperspektiv utan också ur ett beredskaps- och livsmedelsförsörjningsperspektiv.

Sverige måste öka sin produktion av livsmedel för att få en robust livsmedelsförsörjning i enlighet med intentionerna i livsmedelsstrategin. För att kunna göra det behövs en förnygring av lantbrukarkåren och ökade investeringar.

Tröskeln för unga att ta över verksamhet är mycket hög då det krävs stora belopp för att ta över en gård men också finansiering för att utveckla verksamheten. Ett modernt lantbruk kräver stora kostsamma teknikinvesteringar både för ökad lönsamhet och för att vara en attraktiv arbetsplats.

Regionala skillnader skapar olika förutsättningar för ägarskiften och näringens investeringsbehov. I Stockholms län finns utmaningen med högre fastighetspriser, som försvårar ett övertagande, och en hög andel arrendatorer, vilket påverkar investeringsviljan då lantbrukaren inte äger marken. Stockholms län, som hyser en stor del av landets befolkning, behöver robusta lantbruk som bidra kan till en länets livsmedelsförsörjning och storstadens beredskap.

3 Bedömning av om finansieringsinstrument är lämpligt i den strategiska planen.

Länsstyrelsen delar inte de sammanfattade slutsatserna att de grundläggande förutsättningarna för jordbruksföretagen först måste

förbättras avseende ökad lönsamhet och minskad administrativ börda innan finansieringsinstrument kan införas.

Länsstyrelsen anser att värdet av ett finansieringsinstrument kommer att överstiga de administrativa kostnaderna som skulle uppstå för företag, kreditgivare och ansvariga myndigheter.

Av utredningen framgår också att ett införande av finansieringsinstrument skulle kunna försvåra för företagen som söker lån, då bankerna kan komma att ställa krav på statliga kreditgarantier eller ett annat finansiellt instrument finns med för att bevilja lån. En utveckling som inte heller skulle vara till fördel för de som vill investera eller ta över en verksamhet utan stöd i sin kalkyl. Länsstyrelsen bedömer dock att konsekvenserna av att ägarskiften och investeringar uteblir utgör en större risk för livsmedelsförsörjningen och utvecklingen av näringen.

4 Form och genomförande vid eventuell implementering av finansieringsinstrument

Länsstyrelsen håller med om att kreditgarantier kan vara ett alternativt finansieringsinstrument. Dessa bör riktas till unga och nya företagare så att nya företag kan etableras inom jordbrukssektorn och investeringar kan göras så att primärproduktionen bibehålls eller kan öka.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Lotta Medelius-Bredhe med handläggare Anders Larsson som föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har även avdelningschef Ulrika Lundberg och chefsjurist Shiva Norvad deltagit.